

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A Model For Developing Public Mind Leadership of Primary School

Student Committee Under The Office of The Basic Education Commission in The
Northeastern Region

ยุทธนา อุทโธ¹⁾ ดร.ปรีชา คัมภีรปกรณ์²⁾ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์³⁾ และดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ⁴⁾

Yuttana Uttho¹⁾ Dr. Preecha Kampirapakorn²⁾ Dr. Sikarn Pienthunyakorn³⁾ and Dr. Vijitra Vonganusith⁴⁾

¹⁾สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Department of Leadership in Educational Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University

²⁾รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Associate Professor, Department of Educational Administration and Leadership, Sakon Nakhon Rajabhat University

³⁾ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Assistant Professor, Department of Educational Administration and Leadership, Sakon Nakhon Rajabhat University

⁴⁾ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Assistant Professor, Department of Educational Administration and Leadership, Sakon Nakhon Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา ที่สร้างขึ้น โดยการทดลองใช้ ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีการดำเนินการ ดังนี้ ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ระยะเวลาที่ 2 การสร้างรูปแบบ ระยะเวลาที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ และระยะเวลาที่ 4 การสรุปรูปแบบ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มี 3 องค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบย่อย คือ 1) มีความรู้ความเข้าใจเชิงจิตสาธารณะ ได้แก่ รู้ถึงสิทธิและหน้าที่และรู้ทันการเปลี่ยนแปลง 2) มีความคิดเชิงจิตสาธารณะ ได้แก่ มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและรู้ผลแห่งการกระทำ 3) มีการปฏิบัติตนเชิงจิตสาธารณะ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ การถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะ ของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบการพัฒนา ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบการพัฒนา เนื้อหา

ของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบการพัฒนา และการวัดผลประเมินผล มีกระบวนการพัฒนาอยู่ 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนปฏิบัติการ ช่วงปฏิบัติการ และช่วงหลังปฏิบัติการ ซึ่งผลการประเมินและยืนยัน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบที่สร้างขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะที่สร้างขึ้น โดยการทดลองใช้ มีดังนี้ 1) ประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น เท่ากับ 89.44/84.47 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง หลังการพัฒนาสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยการประเมินก่อนพัฒนา โดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 68.92

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะ คณะกรรมการสถานักเรียน

Abstract

The purposes of this research were 1) to examine the components of leadership on public mind for primary school student committee under the Office of the Basic Education Commission in the Northeastern region, 2) to develop the model for developing leadership on public mind of primary school student committee, and 3) evaluate the proposed model. This research employed Research and Development approach which was performed into four phases: Phase I was related to a preliminary study and survey. Phase II was related to a model. Phase III was related to a model. Phase IV was a model conclusion.

The findings were as follows:

1. The components of leadership on public mind for primary school student committee under the Office of the Basic Education Commission in the Northeastern region involved three major components, seven subcomponents and twenty-seven indicators. The found components were: 1) Public Mind Knowledge and Understandings involving individual rights and responsibilities, and awareness of changes; 2) Public Mind Thinking involving moral judgment, and knowing the consequences of a cause of individual action; 3) Public Mind Practices involving practice avoidance, moral obligation, and respect others' right of using public facilities.

2. The results from the construction of the proposed model revealed that the model consisted of rationale and the basic idea, objectives, contents, procedures, measurement and evaluation. The three-stage leadership development process involved: Stage I Pre-training workshop, Stage II Actual practice, Stage III Post-training workshop. The efficiency of the proposed model, assessed by the qualified persons, as a whole was at the highest level of appropriateness and feasibility. When considering in each aspect, it was found that all aspects were at the highest level.

3. After the four-phase implementation, the results revealed that 1) the efficiency of the developed model was at 89.44/84.47 which was higher than the set criteria, 2) From the behavior assessment, the participating students reported that the post-intervention mean scores of leadership on public mind were higher than the pre-training workshop mean scores with a progressive percentage of 68.92.

Keywords: public mind leadership primary school student committee

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้าง และพัฒนาความรู้ ความคิด และคุณธรรม ของบุคคลสังคม และบ้านเมือง [12] ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีนโยบายที่จะให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน โดยบัญญัติไว้ในมาตราที่ 80 ว่า ให้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปลูกฝังผู้เรียนให้มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข [2] ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการ ไว้ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ [20] และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดในจุดหมายของหลักสูตร คือให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและได้กำหนดจิตสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ [1] สังคมไทยในปัจจุบันมีความสำนึกต่อส่วนรวมลดน้อยลงทุกขณะ ซึ่งตัวบ่งชี้ที่มองเห็นทั่วไป เช่น จะพบป้ายจำนวนมากที่เขียนไว้เพื่อเตือนสติคนในสังคม เช่น โปรดเห็นใจสตรีและคนชรา หรือคำว่าปิดไฟก่อนออกจากห้อง ซึ่งแสดงถึงความไม่มีจิตสาธารณะของคนบางกลุ่มในสังคม [9] และจากการประเมินคุณลักษณะตนเองของเยาวชนไทย พบว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การได้รับการมอบหมายหน้าที่ที่มีประโยชน์ การมีส่วนร่วมกับเพื่อนบ้าน การมีกิจกรรมทางศาสนา และการพูดความจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด จากการวิเคราะห์สภาพที่เกิดขึ้นแสดงว่าเยาวชนไทยขณะนี้ขาดจิตสาธารณะ [19] โดยผลการสำรวจเรื่องสถานภาพคุณธรรมของประชาชนในสังคม

ไทยด้านจิตสาธารณะ พบว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จะมีจิตสาธารณะต่ำกว่าช่วงอายุอื่น และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีจิตสาธารณะต่ำกว่าการศึกษาในระดับอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าเยาวชนไทยส่วนใหญ่มีจิตสาธารณะค่อนข้างต่ำ [21] การพัฒนาจิตสาธารณะ ควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก โดยผู้ที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของเด็กคือ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อนร่วมวัยตามลำดับ นอกจากนี้ลักษณะการเรียนรู้และความสนใจของเด็กในแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน การจะพัฒนาจิตสาธารณะมีหลายวิธี เช่น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเยาวชนเพชรบุรีฯ เสริมสร้างจิตสาธารณะ [17] ผลของการใช้โปรแกรม พัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 [8] แสดงว่าตัวอย่างดังกล่าวเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนหรือเยาวชนที่ประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่พบว่า การปลูกฝังทางสังคม จากทางโรงเรียน การเห็นแบบอย่างทางอารมณ์ และพฤติกรรมจากเพื่อนและการควบคุมตนเองสามารถพยากรณ์จิตสำนึกทางปัญญาได้ร้อยละ 69 [23] แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นแหล่งบ่มเพาะจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนที่สำคัญ

กิจกรรมสถานักเรียน เป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาโรงเรียน โดยวัตถุประสงค์ของสถานักเรียนส่วนหนึ่งคือการเสริมสร้างให้นักเรียนเห็นคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย รู้จักการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี รู้จักเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ [11] โดยมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่วนรวมตามหลักธรรมาภิบาล ชักชวนนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และเป็นผู้นำเพื่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม ดังนั้นถ้าคณะกรรมการสถานักเรียนมีภาวะผู้นำสูงจะส่งเสริมให้การพัฒนาในด้านต่างๆ ประสบผลสำเร็จสูงขึ้น ผู้วิจัย จึงเห็นว่าถ้าสามารถพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนได้ผลสำเร็จ จะส่งผลให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นคุณธรรมเบื้องต้นที่สำคัญ

ที่สุดที่จะพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้านอื่นๆ ที่สามารถส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดีในสังคม เพื่อที่จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนา ที่สร้างขึ้น โดยการทดลองใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระยะที่ 1 ศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา 3) ใช้แบบสอบถามเพื่อทราบสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานักเรียน โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 447 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานักเรียน กลุ่มละ 149 คน

2. ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สร้างรูปแบบ 2) การประเมินรูปแบบ ในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน

3. ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ ในโรงเรียน จำนวน 1 โรงเรียน

4. ระยะที่ 4 การสรุปรูปแบบ เป็นขั้นตอนที่เสร็จสิ้นการทดลอง โดยนำข้อมูลที่ได้ศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย นำเสนอเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป และเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 3 องค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบย่อย และ 27 ตัวบ่งชี้

2. รูปแบบการพัฒนามีองค์ประกอบของรูปแบบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) แนวคิดพื้นฐาน 3) จุดมุ่งหมาย 4) เนื้อหา 5) กระบวนการ 6) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. ผลการประเมินรูปแบบ โดยการทดลองใช้ มีดังนี้ 1) ประสิทธิภาพของรูปแบบ มีค่าเท่ากับ 89.44/84.47 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) การเปรียบเทียบความแตกต่างของการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะ ของกลุ่มตัวอย่างหลังการพัฒนาสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยการประเมินก่อนพัฒนาโดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 68.92

4. รูปแบบที่สร้างขึ้นเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพที่สมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการการศึกษาต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) มีความรู้ความเข้าใจเชิงจิตสาธารณะ

มีองค์ประกอบย่อยคือ รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ และรู้ทันการเปลี่ยนแปลง 2) มีความคิดเชิงจิตสาธารณะ มีองค์ประกอบย่อยคือ มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและ

รู้ผลแห่งการกระทำ 3) มีการปฏิบัติตนเชิงจิตสาธารณะ มีองค์ประกอบย่อย คือการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ การถือ เป็นหน้าที่ต้องปฏิบัติ และการเคารพสิทธิในการใช้ของ ส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไชยา ยัมวิไล [5] ศุภรัตน์ ทองอ่อน [16] อัญชลี ยิ่งรักพันธ์ [24] และ ศิริ แคนสา [14] คือองค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิงจิต สาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา ศึกษา ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านความรู้ เป็น เรื่องการรับรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการ รับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่างๆ ความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและสังคม 2) องค์ประกอบ ด้านความคิด เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าจากความรู้ นั้นเป็นกระบวนการหรือลักษณะการ คิดที่บุคคลใช้เป็นหลักในการตัดสินใจ 3) องค์ประกอบ ทางด้านการปฏิบัติ หรือการกระทำ เป็นความพร้อมที่จะ ตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางใดทางหนึ่ง คือ พร้อมที่จะ สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือร่วมมือในการแก้ปัญหา โดยการริเริ่มของตนเอง หรือเข้าร่วมกลุ่มต่าง ๆ เพื่อช่วย เหลือสังคม เช่น พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการหลีกเลี่ยง การใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหาย ต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การถือ เป็น หน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมใน วิทยาลัยที่ตนสามารถทำได้ และการเคารพสิทธิในการใช้ของ ส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครอง ของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของ บุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น ทั้งนี้เนื่องจากว่า ภาวะ ผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นพฤติกรรมที่ต้องแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่าง ที่ดี เป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่น โดยสถานักเรียนเป็นกิจกรรม ที่โรงเรียนจัดขึ้น โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนเพื่อทำหน้าที่ แทนนักเรียนทั้งหมดเป็นกลไกในการช่วยเหลือพัฒนา โรงเรียน ฝึกความมีภาวะผู้นำ รู้จักการทำงานร่วมกัน ปฏิบัติงานที่ดี และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็น พหุเมืองดีสืบไป[3,18]

2. ผลการสร้างรูปแบบพบว่า รูปแบบมีองค์ ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล 2) แนวคิดพื้น ฐานในการพัฒนารูปแบบ 3) จุดมุ่งหมาย 4) เนื้อหา 5) กระบวนการ 6) การวัดและประเมินผล ซึ่งผลการประเมิน รูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของ ศุภโชค เสือทอง [15] อัครพงศ์ สุขมาตย์ [22] และธนุพล สุนทรรัตน์ [6] ที่ได้ทำการวิจัยถึง รูปแบบการ พัฒนาในลักษณะของการพัฒนาหลักสูตร โดยได้กำหนด องค์ประกอบที่สอดคล้องกันดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องมาจาก

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของ คณะกรรมการสถานักเรียนนี้ได้ยึดหลักการพัฒนาตาม หลักที่เหมาะสมกับวัย คือในการพัฒนานั้นต้องปลูกฝัง หรือเสริมสร้างตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้เขาเสริมประสบการณ์ ที่เพียงพอ เป็นพื้นฐานที่สามารถนำไป

พัฒนาตนเอง โดยในการปลูกฝังนั้น ควรให้ผู้เข้า รับการพัฒนามีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนัก รวม ทั้งมีการฝึกฝนให้มีการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดเป็นลักษณะ นิสัย และควรให้เหมาะสมกับวัย

ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม [7] ที่ได้กล่าวว่าพัฒนาการทางจริยธรรมมีอยู่ 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการหลบหลีกการลงโทษ (อายุ 2-7 ปี) คือการ ตัดสินใจโดยมุ่งที่จะหลบหลีกไม่ใหตนเองถูกลงโทษ ขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี) คือการตัดสินใจโดยมี ความมุ่งหมายที่จะได้ผลตอบแทนที่ตนพอใจหรือต้องการ ขั้นที่ 3 ขั้นการทำตามที่คุณอื่นเห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี) คือการตัดสินใจโดยการคล้อยตามความเห็นชอบหรือ การชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน ขั้นที่ 4 ขั้นการทำ ตามหน้าที่ในสังคม (อายุ 13-16 ปี) คือการตัดสินใจโดย ถือว่าควรมีหน้าที่ที่จะทำสิ่งนั้นในฐานะที่ตนเป็นหน่วย หนึ่งของสังคมนั้น ขั้นที่ 5 ขั้นทำตามสัญญา (อายุ 16 ปี ขึ้นไป) คือการตัดสินใจโดยเห็นแก่ประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น ขั้นที่ 6 ขั้นการยึดอุดมคติสากล (วัยผู้ใหญ่) คือการตัดสินใจ เพื่ออุดมคติอันยิ่งใหญ่ที่เป็นหลักประจำใจของตน และ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของซลลดา ทองทวี และคณะ [4]

ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือการฝึกสมาธิและกิจกรรมพัฒนาการคิดควรให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ ทำให้สามารถได้ประสบการณ์ตรง ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Heron [26] ที่ว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเป็นการเรียนรู้จากการสัมผัสสิ่งต่างๆ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ โดยทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนจำนวน 1 โรงเรียน พบว่าประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาเท่ากับ 89.44/84.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนการประเมินพฤติกรรมหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา โดยมีค่าร้อยละของความก้าวหน้าเท่ากับ 68.92 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธรรมนันทิกา แจ่มสว่าง [8] ที่ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ และศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบกับเพศของนักเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะ ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏสงขลา จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนา มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ กับเพศที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้บุญทัน ภูบาล[10] ได้ศึกษาการใช้วิธีทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวม ก่อนการใช้วิธีทัศน ระหว่างการใช้วิธีทัศน และหลังการใช้วิธีทัศนในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 4 สัปดาห์ และนักเรียนที่ได้รับการใช้วิธีทัศน มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยแยกตาม

รายองค์ประกอบของจิตสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบอยู่ในวัยเรียน ทำให้มีความสนใจในกิจกรรมการพัฒนาที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีการใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจจดจ่อ ตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ เกิดจิตสำนึกต่อส่วนรวมและสามารถนำความรู้ที่ได้มาเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบเงื่อนไขการกระทำที่กล่าวว่า การกระทำใดๆ ถ้าได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีก และการให้แรงเสริมสามารถช่วยปรับหรือปลูกฝังนิสัยที่ต้องการได้ [13] และยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม (Social Cognitive Theory) ซึ่งมองว่ากระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งจะสามารถถ่ายทอดความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน[25]

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเหมาะสมสามารถนำไปใช้สำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา ดังนั้นจึงควรเน้นการพัฒนาในกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้เป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะ

1.2 การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญ และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปใช้ในการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้เพิ่มเติม เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2 ควรศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] Ministry of Education. Guidelines for development activities by learning the core curriculum of the Basic Education BE 2551. Bangkok: Printing Community Cooperative of Thailand; 2009.
- [2] Ministry of Education. Constitution Kingdom of Thailand BE 2550. Bangkok: The book; 2007.
- [3] _____. Student Council principles and guidelines the operation. 2nd ed. Bangkok: Printing Community Cooperative of Thailand; 2008.
- [4] Chonlada Thongthawee et al. Contemplative Education Tree : The survey and synthesis of knowledge Contemplative studies. Nakhonpathom: Mahidon University; 2008.
- [5] Chaiya Yimwilai. public consciousness. Matichon Weekly. 2007 Jun 15; Sect: 27.
- [6] Danuphon Soontharattana. The development of evaluation for moral development. The ethics of Student private secondary school [dissertation]. Chonburi: Burapha University ; 2007.
- [7] Thitsana Khaemmanee. Science teaching : Knowledge to the learning process effective. Bangkok: chulabook; 2005.
- [8] Thammananthika Jangsawang. The Result of the Application of public Mind Development Program Using Role Playing and Modeling to Prathom Suksa 3 Students [dissertation]. Bangkok: Srinakharinwirot University; 2004.
- [9] Tharakorn Klakasikan. Public Mind missing from society today, dailynews. 2010 Apr 28; Sect: 6.
- [10] Boonthan Phuban. Using video, puppet theater As a model to develop public consciousness of students. Grade 2 years [dissertation]. Bangkok: Srinakharinwirot University; 2006.
- [11] Prakop Sarawan. A proposed model of the student council In basic education schools [dissertation]. Phitsanulok: Naresuan University; 2005.
- [12] Priyanuch Phiboonsarawut. Sufficiency Ecoomy and Education. Journal Of Technical Education Development. 2007; 20(64):20-22.
- [13] Phanthip Sirivunnabood. Developmental psychology theory. 4rd ed. Bangkok: Active Print Ltd.; 2008.
- [14] Siri Kansa. The development of public awareness. High school students: a case study of a Khonswan school [dissertation]. Mahasarakham: Mahasarakham University; 2008.
- [15] Supphachok Sueathong. Curriculum development To develop public consciousness of junior high school students [dissertation]. Nakhonratchasima: Vongchavalitkul University; 2013.

- [16] Supharatana Thong-on. A comparative study public awareness Resource Conservation Of Mathayomsuksa at 3 and 6 years in the Prachinburi province in the level of reasoning Different Moral [dissertation]. Bangkok: Srinakharinwirot University; 2007.
- [17] Somphol Khemkamnoet. Development of phechburapha's young leaders training program on public consciousness [dissertation]. Chonburi: Burapha University; 2007.
- [18] Somphit Hongam and Phota Bootsutthiwong. School management. Bangkok: Mittraphap Printing and Studio Ltd.; 2007.
- [19] Suriyadeo Threepati. Researchers found children in Thailand Lack of public consciousness. Komchadluek news. 2009 Oct 28; Sect: 10.
- [20] The Education Reform Office. statute The National Education B.E. 2542 Amendment (No. 2). Bangkok: Phrikwan graphics; 2002.
- [21] National Research Council. Awards Portfolio research and behavior development system of annual Thailand B.E. 2548. Bangkok: National Research Council; 2005.
- [22] Aukkapong Sukkamart. Development of Enrichment Curriculum to Enhance Desirable Charecteristics of Prathomsuksa IV Students via Contemplative Education [dissertation]. Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University; 2010.
- [23] Oraphin Choochom, Atchara Sukharom, Usa Srichindarat. Analysis of the psychological factors in society In relation to the intellectual conscience and the quality of life of young Thailand. [updated 2009; cited 2013 Mar 4]. Available from: <http://news.mumuu.com/social/cat2/news2133/>.
- [24] Unchalee Yingruxpund. The Effect of Using the Integrated Simuulation Teaching Technique with Authentic Assessment on the Fifth Grade Students' Public Mind [dissertation]. Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University; 2007.
- [25] Bandura, A. Social Learning Theory. Englewood Cliffs. New Jersey: Prince-Hall; 1977.
- [26] Heron, J. Feelings and Personhood : Psychology in Another Key. London: SAGE Publications; 1992.